

MASARYKOVA UNIVERZITA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH STUDIÍ

ČÍTANKA PRO KURS PSY 722 — 4. ČÁST

Tento text slouží výhradně jako učební materiál pro studenty kursu „Metody výzkumu v psychologii“ (PSY 722), vyučovaného na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně.

Výzkumný projekt (ideový a technický plán výzkumu)

Obsah

1	Schéma struktury výzkumného projektu	1
1.1	Struktura projektu	2
2	Ideový plán výzkumu	3
3	Technický plán výzkumu	4

1 Schéma struktury výzkumného projektu¹

Během standardní doby studia je třeba postupně realizovat následující etapy výzkumné činnosti. Předpokládá se, že z každé etapy (nebo několika sdružených etap) bude doktorand publikovat jednu nebo více studií:

1. Rozbor tématu a shrnutí současného stavu poznání v oblasti, která má být řešena
2. Formulace problému a návrh výzkumného projektu
3. Eventuální členění projektu na dílčí problémy a jejich vzájemné propojení
4. Vědecký a praktický význam řešeného problému
5. Očekávané výsledky
6. Navrhovaný postup řešení, vztahový rámec výzkumu, koncepční a metodické přístupy navrhované pro řešení projektu a jejich rozbor (= technický plán výzkumu)
7. Časový plán řešení
8. Informace o připravenosti a kvalifikaci řešit projekt, včetně informací o dosavadním řešení obdobných problémů jinými doktorandy nebo na spolupracujících pracovištích
9. Shromažďování výzkumných dat a faktů
10. Zpracování dat a faktů, vytváření poznatků a příspěvek k teorii
11. Písemné zpracování výzkumné studie

V závěrečné studii (v disertaci), ale již v ideovém plánu výzkumu, musí být uvedeno, jakého výzkumného záměru je řešené téma součástí.

Je třeba jasně popsat metodologii výzkumu: zda jde o výzkum heuristický, ověřující, kritický; explorativní, deskriptivní, terénní, kvaziexperimentální, experimentální; klinický, kazuistický, $N = 1$; korelační, kvalitativní, teoreticko–kritická analýza; utvářecí (akční); extenzivní — intenzivní.

Pamatujte, že problém musí být:

- osobně zajímavý,
- vědecky nebo aplikačně důležitý (potřebný, užitečný),
- metodově, kapacitně a časově řešitelný.

---

¹Zdroj: pracovní materiály

1.1 Struktura projektu

1. Problém a jeho teoretické souvislosti

- (a) Vymezení oblastí zkoumání (literární rešerše, odkazy na literaturu a dříve zpracované výzkumy)
- (b) Teoretický rozbor problému (teoretická východiska projektu, definice hlavních pojmů a proměnných, odkaz na dřívější práci nebo známé psychologické postupy měření, jimiž jsou proměnné definovány — operacionalizace)
- (c) Výzkumný problém (zúžení problému — vytýčení cílů zkoumání; formulace výzkumného problému — výzkumných otázek, konkretizace výzkumných úkolů)
  - Pracovní hypotézy (mohou být na různé úrovni obecnosti a u explorativních výzkumů či sondáží mohou chybět)

2. Metodologie

- (a) Výzkumná procedura (typ a schéma výzkumu, uspořádání výzkumu, odůvodnění použitého postupu řešení problému a způsobů ověřování hypotéz)
- (b) Charakteristika výzkumných podmínek a vyšetřovaných souborů
- (c) Metodová část výzkumu
  - Výzkumné metody (popis a zdůvodnění použitých technik)
  - Pracovní postup — účelná a účinná organizace postupu (časové rozvržení, technické řešení, techniky pozorování, registrace, kódování, kontrola a podobně)
- (d) Způsoby zpracování získaných údajů (univariační či multivariační statistika)

3. Vyústění výzkumu: přínos pro teorii, metodologii, praxi

2 Ideový plán výzkumu

1. Koncepce

- myšlenkový náčrt toho, co chceme řešit, zkoumat a proč je to důležité
- vůdčí idea výzkumu
- úmysl, východisko

2. Teoreticko–kritická analýza dosavadního stavu poznání

- anotovaný přehled dostupné literatury

3. Prameny dat a faktů

- kde, co, koho, kdo, kdy, jak

4. Vztahový rámec výzkumu

- Hledisko, východisko
  - fenomenologické
  - strukturní
  - funkční
- Operacionální (empirické) pojmy: data a fakta
  - operacionalizace — empirické zakotvení
- Teoretické pojmy — zakotvující konstrukty
- Metodologie, metody, metodiky zkoumání

5. Úvaha o problému a typu výzkumu

3 Technický plán výzkumu

Rozpracovává ideový plán do operativních směrnic konkrétní výzkumné činnosti. Uvádí podrobné pokyny, co vše badatel musí podniknout, aby odpověděl na výzkumnou otázku způsobem, který je argumentovaný a přesvědčivý.

1. Formulace problému a hypotéz

(poznámka: hypotézy není nutno formulovat předem v explorativních výzkumech)

- Vědecká přínosnost, společenská užitečnost, osobní zajímavost a metodová řešitelnost problému
- Typ problému
- Typ hypotézy (induktivní, deduktivní)
- Přehled dosavadních poznatků o tématice

2. Definice zkoumaných proměnných

- Konstruktové — konstitutivní, projektující a empirické zakotvení, operacionalizace.
- Rozlišení proměnných podle funkce ve výzkumu a podle typu zpracování.

3. Metody a techniky získávání dat a faktů

4. Volba a konkretizace výzkumného projektu

(zdůvodnění volby některého z paradigmat výzkumu)

- Výzkumný postu,
- prvky objektu zkoumání,
- způsob pořízení výzkumného vzorku,
- parametry výzkumného vzorku,
- místo výzkumu, charakteristika pomocníků (tazatelé, pozorovatelé, vyhodnocovatelé dat a faktů),
- časový plán,
- náklady na výzkum,
- návrh technik zpracování dat a faktů.

5. Očekávaný přínos závěrů pro teorii a praxi

6. Příprava zprávy o výzkumu